

1. ΘΕΜΑ

Άλλα μέσα έκφρασης μελλοντικής αναφοράς (χωρίς τη χρήση του *θα*)

2. ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ

πρόκειται να / είναι να / πάει να / έχει να / κοντεύει να ...

Πετάει για Αυστραλία αύριο

3. ΕΠΙΠΕΔΟ-ΒΑΘΜΟΣ ΔΥΣΚΟΛΙΑΣ

Σχετικά προχωρημένο επίπεδο

4. ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΗ ΓΝΩΣΗ

Σχηματισμός των ρηματικών τύπων, ενεστωτικό και αοριστικό θέμα, σύνταξη των συνδυασμών του *να*

5. ΠΙΘΑΝΑ ΛΑΘΗ

(α) σύγχυση προσωπικών και απρόσωπων χρήσεων

(β) σύγχυση κυριολεκτικής και χρονικής σημασίας

(γ) εσφαλμένη επιλογή ρηματικού τύπου στη συμπληρωματική πρόταση

6. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

6.1. Όπως και σε πολλές άλλες γλώσσες, συνηθίζεται αρκετά ρήματα (συνήθως γενικής σημασίας, όπως τα *είμαι, έχω, πάω*) καθώς και ρήματα που δηλώνουν προσέγγιση να χρησιμοποιούνται (είτε προσωπικά είτε, συνηθέστερα, απρόσωπα) για να δηλώσουν μελλοντική χρονική αναφορά ή κάτι το αναμενόμενο. Σε αντιδιαστολή με την κανονική («λεξική») τους χρήση, η χρήση αυτή θα μπορούσε να θεωρηθεί «γραμματικοποιημένη» ή «βοηθητική». Σε αυτές τις περιπτώσεις η μελλοντικότητα προκύπτει είτε από τα χαρακτηριστικά του χρόνου και της όψης του κύριου ρήματος σε συνδυασμό με τη στατικότητα της σημασίας του βοηθητικού (σε περιπτώσεις όπως τα *είμαι* και *έχω*) είτε από την αρχική λεξική έννοια της κίνησης προς μια κατεύθυνση (με μεταφορική ερμηνεία της κίνησης αυτής ως κίνησης στο χρόνο – πρβλ. *be going to*, κτλ.).

Σε σχέση με την απλή («ουδέτερη») αναφορά στο μέλλον, η χρήση των εκφράσεων αυτών τείνει να υπονοεί ότι η μελλοντική πράξη είναι προγραμματισμένη, αναμενόμενη, ανεξάρτητη από τη θέληση του δράστη, ενδεχομένως υποχρεωτική ή/και ανεπιθύμητη και λιγότερο (ή περισσότερο – πρβλ. *πρόκειται να*) σίγουρη. Στα παρακάτω παραδείγματα φαίνονται αρκετές από αυτές τις επισημάνσεις:

Έχω να διαβάσω – αλλά δεν σκοπεύω να το κάνω (πρβλ. *Θα διαβάσω*)

Κοντεύει / Πάει να τα καταφέρει, αλλά δεν είμαι καθόλου σίγουρος (πρβλ. *Θα τα καταφέρει*).

Είναι να πάω στην Αθήνα αύριο, αλλά ακόμα το σκέφτομαι (πρβλ. *Θα πάω στην Αθήνα αύριο*).

Ο πρωθυπουργός πρόκειται να έρθει εδώ αύριο (πρβλ. *(μάλλον) θα έρθει*).

6.2. Εξάλλου, όπως και σε πολλές άλλες γλώσσες, ο χρόνος που κανονικά χρησιμοποιείται για τη χρονική αναφορά στο παρόν είναι δυνατό να χρησιμοποιείται και για αναφορά στο μέλλον. Ένας ενεστώτας μπορεί να αναφερθεί στο μέλλον, ειδικά όταν συνυπάρχει στην πρόταση επίρρημα που δηλώνει μελλοντική χρονική αναφορά ή/και όταν περιγράφει προγραμματισμένες ενέργειες:

Στις 18.00 αρχίζει η Λάμψη.

*Φεύγω σε τρεις μέρες.
Η εξεταστική τελειώνει σε δύο βδομάδες.*

7. ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ

Χρειάζεται προσοχή κατά την παρουσίαση ώστε να γίνει σαφής η απρόσωπη σύνταξη των εκφράσεων του τύπου *πρόκειται να* κτλ. – η παρουσίαση δηλαδή να περιλαμβάνει οπωσδήποτε κύρια ρήματα σε διάφορα πρόσωπα.

Οι διαφορές με τους ‘κανονικούς’ μέλλοντες πρέπει να μπορούν να γίνουν αντιληπτοί στη βάση παραδειγμάτων όπως τα παραπάνω. Και πάλι η χρήση των επιρρηματικών στοιχείων θα πρέπει να είναι ιδιαίτερα διαφωτιστική.

8. ΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΣΥΝΑΦΗ ΘΕΜΑΤΑ

AT4: Αναφορά στο μέλλον με το *θα*

AT10: Επιστημική και δεοντική αναγκαιότητα με τη χρήση του *πρέπει*

AT11: Επιστημική και δεοντική δυνατότητα με τη χρήση του *μπορεί/μπορώ*

ΓΓ32: Συμπληρωματικές προτάσεις με *να*-πρόταση

9. ΠΑΡΑΠΟΜΠΕΣ ΣΕ ΥΛΙΚΟ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Γλωσσικές Ασκήσεις: 307.